

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

**זאת חקת התורה אשר צוה ידוד לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה
אדמה** (בשמות הספרדים: **אזלא גריש**) (תמימה (במדבר יט, ב))

רבי אברהם בן חיים מבאר¹: תכלית אפר הפרה היא לגרש את כוחות הטומאה הנדבקים דוקא לישראל שקיבלו את התורה². לכן בפסח מצרים לא נזקקו לטהרת פרה³ כי היו לפני קבלת התורה, וממילא החיצוניים לא תאבים לגופם. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **פְּרָה אֲדָמָה** (אזלא גריש) תמימה, תכלית אפר הפרה היא **לגרש** את כוחות הטומאה מישראל **התמימים**⁴.

שלום המאירי

**זאת חקת התורה אשר צוה ידוד לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליה פרה
אדמה** (קדמא ואזלא) (תמימה (במדבר יט, ב))

במדרש⁵ נאמר: "ויקחו אליך פרה אדומה ... אמר רבי יוסי ברבי חנינא רמז שכל הפרות בטלות ושלך קיימת". ומבארים⁶ שמכיון שרק משה ידע את סוד טעם הפרה לכן כל הפרות לעתיד התערבו באפר הפרה שעשה משה. ע"כ.

¹ **ילקוט אור החיים** ניצוצי אור ב', רבי אברהם בן חיים, ירושלים תשסג, עמ' רלב.

² **אור החיים**, רבי חיים בן עטר, על במדבר יט, ב: "והנה ההבדל שבו הורמו עם בני ישראל משאר הגוים הוא באמצעות קבלת התורה שזולת זה הנה ככל הגוים בית ישראל, ומעתה טעמנו צוף דבש אמרי אל, במה שאמר זאת חקת התורה, פירוש חקה זו של הטומאה ותנאי טהרתה תסובב מהתורה, כי על ידי שקבלו התורה, נעשו עם בני ישראל דבר שהרוחנים השפלים תאבים להדבק בהם".

³ מבאר שם: למרות שהקפידה עליהם התורה באותה שעה על שני תנאים אחרים של הקרבן, וכדאיתא במדרש (שמו"ר יז ג) על הפסוק (יחזקאל טז, ו) 'ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמך ואומר לך בדמך חיי', מהו 'בדמך'? - בתרי דמים בדם פסח ובדם מילה ובזה נשמרו מהאיסור 'וכל ערל לא יאכל בו'. וכן דרשו שם (טז, ב) על הפסוק (שמות יב, כא) 'משכו וקחו לכם צאן וגו' - משכו ידיכם מעבודה זרה, ובזה נשמרו מהאיסור 'כל בן נכר לא יאכל בו'.

⁴ רש"י על במדבר יט, כב: "תמימה - על שם ישראל שהיו תמימים ונעשו בו בעלי מומין תבא זו ותכפר עליהם ויחזרו לתמותם". רמז נוסף: **שנות חיים** דברים, רבי חיים ולצר, ישראל תשכט, השמטות עמ' קמז כותב: פרה אדמה תמימה ראשי תיבות שמספרם שוה למספר הטומאה לילית עם הכולל, מרמז דאפר פרה מגרשת הטומאה.

⁵ **מדרש רבה במדבר**, פרשה יט פסוק ו.

⁶ **רבנו אליקים למסכת יומא** (מהד' רבי דב גנחובסקי ירושלים תשכד, סוף ג עב (עמ' 55)): מבאר את המשנה 'ומזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם': "מכל חטאות - דבית המקדש לא איפשר בציר מב' פרות, אחת שעשה משה ואחת שעושים בכל עת, שאותה של משה צריכה שתהא קיימת לעולם, דכתיב ויקחו אליך - שלך תהא קיימת, ומאותה של משה מערבין באותה שעושים, ולהכי מזין עליהם דהיינו דומיא דמילואים דגמרינן מיניה, דהא הואי הזאה במילואים". **מהרז"ו**: 'שכל הפרות האדומות נתקדשו מפרתו שעשה משה, וממנה נגזר לקדש לעתיד'. **ידי משה**: מכיוון שרק למשה התגלה סודה, ולא יהיה תועלת כל כך בעשיית פרה ע"י אחרים, 'לכך היה פרה של משה קיימת לעולם, שמשה ידע לכוון סוד פרה אדומה בשעת שריפתה וק"ל, זה שמעתי; ונראה שרצונו לומר שקיומה מועיל להכשרת שאר הפרות, דהיינו על ידי עירובו בהן (ראה לקמן את דברי החיד"א בפני דוד). **השל"ה הקדוש**, ספר במדבר דברים, פרשת חקת תורה אור (ב): "וזוהו ענין כל הפרות נקראו על שם משה, והוא על דרך מה שאמרו כל הפרות מקדשין מפרתו של משה (במ"ר יט, ד), כי עיקר המצות סוד ידיעת כונה, ולא ידע איש ערכה כמשה, על כן פרתו של משה היתה מקדשת כולם". **פני דוד**, החיד"א, תחילת פרשת חקת: "והנה בס' **ידי משה** פירוש המדרש כתב דפרה שעשה משה תמיד קיימת ומערבין קצת מאפר פרה שעשה משה עם הפרות אחרות ע"ש ובש"ך על התורה וכתב ידי משה דהטעם

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

ונרמז בטעמים: **פָּרָה אֶדְמָה** (קדמא ואזלא). בכל הפרות היו מערבים מאפר הפרה הראשונה שעשה משה.

שלום המאירי⁷

**זאת חקת התורה אשר צִוָּה יְדִנְדִּי לֵאמֹר דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֵיךְ פָּרָה
אֶדְמָה (קדמא ואזלא) תְּמִימָה (במדבר יט, ב)**

אחד הסימנים של פרה שלא עלה עליה עול הוא⁸: "שתי שערות יש בצוארה במקום שעול נתון וכל זמן שלא עלה עליה עול, שתי שערות זקופות הם. ניתן עליה עול מיד שתי השערות נכפפים". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **פָּרָה אֶדְמָה** (קדמא ואזלא), צורת הטעמים כשתי שערות זקופות, סימן לכך ש"לא עלה עליה עול".

שלום המאירי

**זאת חקת התורה אשר צִוָּה יְדִנְדִּי לֵאמֹר דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֵיךְ פָּרָה
אֶדְמָה (קדמא ואזלא) תְּמִימָה (רביע) (במדבר יט, ב)**

במשנה (פרה ב, ד) נאמר: "עלה עליה זכר, פסולה. רבי יהודה אומר, אם העלהו, פסולה. ואם מעצמו, כשרה". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **פָּרָה אֶדְמָה** (קדמא ואזלא) תְּמִימָה (רביע), אם הזכר רבע את הפרה היא פסולה, אף אם קדם והלך מעצמו. ולדעת רבי יהודה רק אם קדם הבעלים והעלהו.⁹

שלום המאירי

יען משרע"ה ידע הטעם ועשה הפרה בכונתו והשאר לדעת משה רבינו ע"ה. וז"ש זאת חקת התורה אשר ציוה ה' לאמר שהיא חקה אבל אתה ידעת טעמה. ומשו"ה ויקחו אליך תמיד בכל פרה לוקחים מפרה שלך. גם ויקחו אליך הכונה שהוא חקה לישראל ולכן ויקחו אליך כלומר יקחו הפרה לדעתך שידעת טעמה. ומיהו **כעת לא נתברר לי זה שמערבין בכל פרה מאפר פרה** שעשה משה ועיין בהרמב"ם וברא"ם. ועפ"ז אפשר לפרש מאמר רז"ל שהביאו המפ' מה ראה קרח לחלוק עם משה פרה אדומה ראה הכונה שראה פרה שמשה רבינו אמר שהוא ידע טעמה וצריך ליקח תדיר מפרה שלו ולערב בכל פרה שהוא ידע הטעם וחרה לו דלא אפשר שהוא לבד ידע הטעם כי כל העדה כלם קדושים ואין לו יתרון". **שפתי חכמים** על רש"י כאן אות ד: "לפי כשעשה משה פרה זו במדבר היו מניחין ממנה להר המשחה לכהנים גדולים לפרות אחרות שמקדשין ממנה, כדפרש"י בסמוך (פסוק ט), ר"ל בכל פרות היו צריכים לערב מפרה של משה, ובזה מקדשין אותה, ואי לאו הכי פסולה לאפר פרה, לכך נקראין כולן של משה".

⁷ רמזים נוספים על טעמים אלה הובאו במטעם מס' 193.

⁸ פסיקתא רבתי - פרשה יד.

⁹ ראה רע"ב ותו"ט.